

1. દરિયાના પાણીમાં રબરના બોલને કેટલો ઊંડે લઈ જવાથી તેનું કદ 0.1 % ઘટે. (રબરનો બલ્ક મોડ્યુલસ $9.8 \times 10^8 \text{ N/m}^2$ છે અને દરિયાના પાણીની ઘનતા 10^3 kgm^{-3} છે.)

⇒ કદમાં પ્રતિશત ઘટાડો $\frac{\Delta V}{V} \times 100 = 0.1$

$$\therefore \frac{\Delta V}{V} = \frac{0.1}{100}$$

ધારો કે, રબરના બોલને h ઊંડાઈ સુધી લઈ જવામાં આવે છે. તેથી દબાણમાં ફેરફાર $P = h\rho g$

$$\therefore \text{બલ્ક મોડ્યુલસ } B = \left| \frac{P}{\Delta V/V} \right| = \frac{h\rho g}{\Delta V/V}$$

$$\therefore h = \frac{B \times \Delta V/V}{\rho g}$$

$$\therefore h = \frac{9.8 \times 10^8 \times 0.001}{10^3 \times 9.8}$$

$$\therefore h = 100 \text{ m}$$

2. 9.1 m લાંબા અને 5 mm ની ત્રિજ્યાવાળા સ્ટીલના તારથી એક કારને લાંબા ખાડામાંથી બહાર ખેંચવા એક ટ્રકનો ઉપયોગ કર્યો છે. જ્યારે ટ્રકને ગતિ કરાવવામાં આવે છે, ત્યારે તારમાં 800 N નું તણાવ છે, તો તારમાં કેટલો વધારો થશે ? સ્ટીલ માટે યંગ મોડ્યુલસ $= 2 \times 10^{11} \text{ Nm}^{-2}$.

⇒ $Y = \frac{Fl}{A\Delta l}$

$$\therefore \Delta l = \frac{Fl}{AY} = \frac{Fl}{\pi r^2 Y}$$

$$\begin{aligned} \therefore \Delta l &= \frac{800 \times 9.1}{3.14 \times (5 \times 10^{-3})^2 \times 2 \times 10^{11}} \\ &= 46.369 \times 10^{-5} \\ &\approx 4.64 \times 10^{-4} \text{ m} \end{aligned}$$

3. એક હાથીના દાંતમાંથી બનાવેલ બોલ અને બીજો ભીની માટીમાંથી બનાવેલ બોલ સમાન પરિમાણના છે. તેમને સરખી ઊંચાઈએથી સપાટી પર પડવા દેવામાં આવે છે, તો તેમાં કયો બોલ સપાટી પર અથડાયા બાદ વધારે ઊંચે જશે ? શાથી ?

⇒ હાથીના દાંતમાંથી બનાવેલ બોલની સ્થિતિસ્થાપકતા, ભીની માટીમાંથી બનાવેલ બોલની સ્થિતિસ્થાપકતા કરતાં વધારે હોવાથી સપાટી સાથે અથડાયા બાદ હાથી દાંતમાંથી બનાવેલ બોલ જલદી તેના મૂળ આકારમાં આવે છે તેથી, તે વધારે ઊંચાઈ સુધી ઉછળે છે.